

grafov (hitropiscov) pregledovala; dr. Bleiweis meni, naj gospod Ambrož in dr. Zupan tudi to opravilo poskerbita, ker že pišeta zborni protokol. Po mnogem pretresovanju te reči, kterege so se udeležili gospod baron Apfaltern, dr. Zupan, dr. Toman itd., sta oba imenovana gospoda tudi te opravila prevzela.

Nazadnje je gosp. glavar omenil, da je treba, da se volitve vseh poslancov pregledajo, ali se je pri vseh volitvah po postavah ravnalo ali ne — in da naj se potem v zboru vse volitve poterdijo.

Gospod Ambrož je nasvetoval, naj vsak volitni red zbere tri odbornike iz svoje srede in da naj ti odborniki pregledajo volitne protokole tako, da bojo odborniki enega reda pregledovali volitne protokole drugega reda itd. Svetli škof so bili drugih misel, rekši, naj se raje ohrani edinost in naj izvoli vseh zbor devet odbornikov, kateri naj si potem med saboj razdelijo presodbo volitnih protokolov tako, da bojo v kratkem delo doveršili.

Po mnogem pretresovanju, kterege se je udeležilo mnogo poslancov, je bilo po nasvetu gospod dr. Toman-a sklenjeno, naj vsaki volitni razred 3 odbornike izvoli, kateri bojo omenjeno delo prevzeli; izvoljeni so bili potem sledeči gospodje: baron Apfaltern, žl. Langer in Rudeš, Brolich, Guttman in dr. Recher, Derbič, Koren in Mulej.

In s tem je bila prva seja sklenjena ob eni popoldne.

V pondeljek je bila druga seja deželnega zbora. Ko je gospod Ambrož zapisnik zadnje seje prebral, je gospod deželni predstojnik zboru naznanil, naj se zbor po željah državnega ministerstva brez pomude loti volitev poslancov za državni zbor, in je pri tej priliki tudi zboru vediti dal, da ima deželni zbor jenjati, ko se bo začel državni zbor, pa da se bo po dokončanem državnem zboru začel spet deželni zbor.

Gosp. Oton baron Apfaltern je v imenu dotične komisije zboru naznanil, da komisija, ki je preiskavala volitve naših deželnih poslancov, ni nobenega bistvenega pogrška našla. Zbor je poterdil tedaj vse izvoljene. V Černomlji izvoljeni gosp. Lesar se je sam volitvi odpovedal; namesto njega bo tedaj nova volitev *)

Gospod Anton grof Auersperg je potem po krasnem predgovoru bral zahvalnico, ki ima na Dunaj cesarju poslana biti za podeljene ustavne pravice. Z veliko hvalo je bilo izverstno delo sprejeto. Potem se oglasi poslanec gosp. Zagorc v slovenskem jeziku in željo izreče, naj se bere ta zahvalnica tudi v domačem jeziku; dr. Bleiweis bere potem v slovenskem jeziku to pismo, ki bode, od vseh poslancov podpisano, z nemškim vred cesarju po gosp. državnem ministru izročeno.

Gosp. dr. Toman je potem besedo poprijel za pravice slovenskega jezika, omenivši dolgoletno zateranje njegovo, kar ne narod ne jezik slovenski ni zaslužil, kakor tudi rodoljubni možje ne tistega natolcovanja, s katerim se po strašni krivici preganjajo, kakor da bi bili sovražniki Avstrije in Bog vé kaj še. Komur je nadušenost našega slavnega pesnika za pravično domačo reč že od nekdanj znana in njegova izverstna beseda naj si bode v slovenskem ali nemškem jeziku, bo nam lahko verjel, da je bil njegov govor sprejet z mnogokrat ponovljenimi živio-klici, ki jih je v resnici zaslužil. Nadjamo se, da nam bo visoko čisljani govornik iskreno željo izpolnil in še pred natisom stenografičnih oglasov podal dragoceni govor tudi v slovenskem jeziku. — Za tem so se uneli živi pomenki. Ker nam prostora zmanjkuje, danes vsega in vseh gosp. govornikov, kakor svetlega gosp. kneza in škofa, gosp. dr. Wurzbach-a, gosp. Lukman-a, žl. gospoda Strahl-a, gospoda Kromer-a, gosp.

Brolih-a, gosp. dr. Zupan-a, grofa Antona Auersperg-a, gosp. Ambroža, ki je Tomanov govor s zahvalo imenoval „navdušeno besedo miru in sprave“ omeniti, ki so se za in zoper rabo slovenskega jezika kot zbornega jezika oglasili, omenimo le samo govora dr. Bleiweis-a v tej priliki, ker utegne zanimiv biti tudi Slovencom zunaj Krajskega; rekel je h koncu tako-le: „Tužnega serca se oziram na naše brate na Štajarskem in Koroškem, v Istri in na Goriškem. Al jim bota dva nemška in dva laška deželna zbora pravična, bo — kazala prihodnost? Vse naše brate slovenske bi želel v tem našem zboru, kakor tudi gledé na narodnost njih, na politiko in dnarstvo Avstrije živo želim, da bi se vseh slovenski narod zedinil pod eno deželno glavarstvo, zakaj to je že samo po sebi naravno, bi bilo v deželnem opravilstvu lože in tudi v stroških cenejše. Al za danes mi ostaja le želja, prihodnjemu državnemu zboru živo na serce položiti, naj se krepko potegne za to zedinjenje“. Tudi ta govor je bil s živio-klici sprejet.

Potem se je govorilo o tem, kako naj se pomenki in obravnave deželnega zbora naznanje dajejo; sklep je bil po „Novicah“ in „Laibacher Zeitung“ tako, da se berž vse ob kratkem pové, kar se v zboru godí, potem pa se bojo stenografični spisi, ki od besede vse povedó, kar je kdo govoril, v posebni dokladi „Novicam“ v slovenskem jeziku, „Laib. Zeitg.“ pa v nemškem jeziku prikladali.

Dr. Bleiweis je za tem v nemškem in slovenskem jeziku govoril o potrebi postave, ktera varuje poslanca, da ga za to, kar v zboru govori in kako svoj glas oddaja, nobena gospóska ne smé zatožiti, v preiskavo vzeti, zapreti ali sicer preganjati; kakor morajo ministri odgovorni biti za vse, kar storé, tako ne smé nikakoršna odgovornost ust zaperati poslancu, da bi se iz strahu ne upal odkritoserčno govoriti. Dr. Bleiweisov predlog je bil, naj deželni zbor presv. cesarja berž za tako postavo prosi. Gospod dr. žl. Karl Wurzbach in pa gosp. Ambrož podperata ta predlog, ki ga je potem zbor enoglasno poterdil.

Po vsem tem je deželni glavar ob dveh popoldne sklenil zbor z naznanilom, da v sredo se bojo poslanci v državni zbor in pa deželni odborniki volili.

Dopisi.

Na Dunaji 7. aprila. H. B. — Prišel in minul je željno pričakovani včerajšni dan. Tukajšni in drugi deželni zbori, razun dveh, so se včeraj zbrali in svečano pričeli. Da jih tukajšni listi spodobno slové, in da posebno dunajskemu veliko važnost prizadevajo, je bilo pričakovati; vendar ni ljudstvo očitno nikakor „demonstriralo“, in poslancev s „slava-klici“ pozdravljajo, če se je tudi dosti radovednih gledavcov sém ter tjé gnjetlo in le obraze svojih „izvoljenih“ viditi hotlo. Drugače pa se glasi iz Prage, kjer je velika množica narodske viteze serčno pozdravljala ter jim neprenehoma „slava“ nasproti klicala. Sam državni namestnik je z govorom v narodnem jeziku deželni zbor začel in tako se je potem skor večidel govorilo. Na prvi pogled se že dá spoznati, da je dunajski zbor mutatis mutandis za ustavni centralizem unet; kaj pa po tem takem ravnopravnim narodom ostaja? To je kar je bilo — centralizacija, če tudi v ustavni podobi! Iz tega pa ne dohaja sreča in blagostanje različnim ljudstvom. Bati se je, da ne bi dunajskemu zboru tudi nekteri drugi bili zelo podobni, ker preziraje ljudstvo, deželne in narodne potrebe in zadeve, se bodo čez pravo mero le na centrum ozirali in tako ravnopravnost in samostojnost spet v nič djali. To pa zato, ker vabivna beseda „liberalizem“ pesek v oči meče in hočeš ali nočeš iz prave poti občnega zadovoljstva in pravice zapeljuje in tjé vodi, kjer bode prej ali slej naši ustavnosti črni grob. Da so liberalni centralisti še močni, je očitno kot beli dan. Nasproti pa je spet lahko spoznati,

*) „Novice“ živo živo priporočajo Černomeljčanom in Metličanom g. Laufenstein-a, možá zlata vrednega, ki jim je menda še znan od tistihmal, ko je bil kresijski poglavar v Novem mestu. Vred.

da je vsem narodom le za ravnopravnost mar, in da le, če to zadobé, smemo tudi pravega boljšanja in krepljenja posameznih delov in skupne države pričakovati. Kolikor hitreji se jim tedaj pomaga in njih želje uresničijo, toliko prej bomo na pravi poti, na poti ustavnega in enakopravnega življenja. Tù ni zadosti liberalizem, ki nas zná na Dunaj ali morebiti še na Frankobrod še bolj navezati; tù nič ne veljá kričati: „surget gens contra gentem“ ali se v svoji pobožnosti bati in ustavljati pravičnim terjanjem, samo da bi vladi in višjim po volji bilo, in bi se neka gujiloba povsod širila in stanovitno vmesnila. In to vse zato, da bi se Slovani dušno in telesno umorili, Nemcom pa in Magjarom, bi bilo vse pripušeno, če tudi najsvetejši pravice z nogami teptajo — Slovan mora molčati, da ne bo kriv tistega: „surget gens contra gentem“, ali pa kake „Nationalbewegung“, če se tudi le kakor červ za življenje brani in za zemljo svojo, ki jo je od očetov podedoval!

Iz Karlovca 2. malitravna 1861. L. M. K. — Volitve za našo občino so bile 12. dan p. m. doveršene; dobri možje so izvoljeni; le to se nam milo zdi, da naš pošteni, občeznani in veleučeni dr. med. Rudolf Cvetič ni izvoljen bil, kateri bi bil brez dvojbe verli zastopnik vsaki čas; upamo pa, da ga bo kmali glas v občinski svet poklical v naše veselje in v naš prid. Uradniki magistratni so bili po stari navadi dne 18. t. m. pri veliki restauraciji izvoljeni; želimo jim dober uspeh; ker pa od njih delovanja dozdaš še nič ne vemo, bo bodóčnost razodela njih zmožnost. — Kdaj da se bodo zastopniki za naš deželni zbor tukaj volili, se še ne zná. Vredništvo našega lokalnega lista „Viestnik“ se je te dni menjalo; prejšni vrednik, kateri Slovencom ni bil prijazen, je odstopil in se v Reko podal; na njegovo mesto je stopil pravdni in učeni učitelj glavnih šol gosp. J. Vabković, od kterega se vsi nadjamo, da bo po svojem programu na poti literature za Hervate in Slovence počeno delal. Berzobjavna vest županijske skupščine v Reki daje na znanje, da se imajo vsi ptuji uradniki iz Hrvaškega berzo odpraviti. Ta novica je tukajšne Slovence zelo osupnila, ker vidimo, da je med tistimi, ktere bo nemila osoda zadela, tudi eden za hrvaški narod odnekdaš jako uneti mož, ki ima velike zasluge za hrvaške višje šole in ki, Bogme! ne zasluži tega ponašanja proti njemu. Slovenci, vem, da vse Slované za jednokervne brate spoznavajo, in če nikakor ne tajimo, da so nekteri na Slovenskem rojeni, pa svojemu rodu izneverjeni uradniki zavoljo protinarodnega obnašanja zaslužili zaničevanje narodnih Hervatov, vendar tudi vemo, da takih plevél se tudi Horvatom ne manjka. Zato ni pravično, ako zavoljo nekterih nekrivičnih mora vés narod slovenski terpeti!

Iz Hervaške 6. aprila. C-v. — Čeravno ne stoji na Štajarskem vse na škerpcih kakor tukaj na Hervaškem, se vendar vzdiga narodna zavednost čedalje bolj. Premalo pešico pravih domordcov ima štajarska zemlja, in to je krivo, da gré marsikaj navskriž. Prizadevali so si po vseh potih protivniki naši, spodriniti pri volitvah za deželni zbor slovenske domorodce, kar jim je šlo res po godu. Niso bili kos naši domoljubi pošiljati herolde po svetu, ki bi bili trobili njih slavo ter jih priporočevali kmetom in mestjanom; tudi niso mogli vsakemu volivcu dveh goldinarjev obljubiti in pa potnih stroškov plačati, kakor nekteri drugi. Edina uteha nam je srečna volitev na Kranjskem; prepričali smo se, da se tamošni domorodci niso zastonj trudili že mnoge leta za blagor domovine in duševni napredek ljudstva, ampak da so dosegli ljubezen in zaupanje celega naroda. Kakor se vidi, bo Celje najboljše zastopano po dr. Mörtlu in dr. Mulej-u; čul sem, da gosp. dr. Kočevar jima je izdelal program, kar se tiče naših potreb zavoljo domačega jezika v šolah in uradnih. — Potovaje po južnem Štajarskem sem zvedil, da si prizadevajo nekteri gospodje, oživiti v Celji slovensko igrokazje (gledišče). Prijazni terg na

podnožju skalnatéga Huma in košatega Maliča ne bo zaostal za Celjem, in tudi na Ptuju se delajo priprave za slovensko besedo. Tù in tam gojijo nekteri gospodje blago misel, ustanoviti v svojih krajih slovensko čitavnico. Slovenski časopisi se nahajajo povsod v obilni meri. Imenujem samo gospoda Antona Wolfa, fajmoštra pri sv. Petru v Medvedovem selu, ki si naročuje sedem časopisov, in sicer: „Novice“, „Slov. Glasnika“, „Slov. Prijatla“, „Učiteljskega Tovarša“, „Pozora“, „Narodne Novine“ pa „Ost und West“. — Na veliki pondeljek je bil v Št. Jurju blizo Celja za fajmoštra iustaliran naš slayni Dav. Terstenjak. *)

Iz téharske okolice. A. III. — Saj Vam je že znano, kako osupnjeni so bili nekteri prebivavci celjski, ko se je bil unidan zagnal hrup po mestu, da se naberajo podpisi za prošnjo do državnega popečitelja viteza Schmerling-a, ki se ima prositi, da bi tudi pri nas Slovencih narodna enakopravnost v djanje stopila, ki je po cesarju vsem narodom naše države zagotovljena. Pa ne le celjsko mesto, ampak tudi bližnjo okolico teharsko je tista prošnja poplašila. Naš novoizvoljeni župan nam je bil namreč obljubil poskerbeti, da bi se naberali podpisi na imenovano prošnjo. Al med tem priferfrá iz Celja neka tica kukavica, ter nam župana prestraši, češ, da bi nazadnje utegnili še v gimnazijo slovenščino vriniti!! Borni kmetič, sicer mož pošten, se menda opláši pred slovenščino, — in polo smo nazaj dobili nepodpisano! Ne zamerili bi mu, da se ni sam podpisal ter tudi svojim župljanom ni raztolmačil pravičnosti in koristi one prošnje; pa žalostno je vendar le, da sami sebe zametujemo! Je le potem čuda, da nemškutarji in drugi neprijatelji naši zmiraj eno in tisto trobijo: glejte, še kmet slovenski želi nemščine v šolah; slovenščine, pravi, nauči se doma dosti. Ali se morda bojijo premodri Teharčani, da bi nam vseizveličavna nemščina čisto ne ušla iz našega prijaznega Celja? Ne, ne! ne bojte se tega, dragi prijatli. Še Vam utegnejo biti naše Celje kak časek nemške Atene, kjer nam bo tašica kukovice izvaljevala. — In tudi zakotni pisaci bodo menda še marsikako petico vjeli, dokler bo vladal med nami toti duh slovenski. Čast pa bodi tistim možakom v naši okolici, ki so s svojim podpisom na tisto prošnjo očitno pokazali, da so prave naše korenine slovenske! Da bi pa našim Teharčanom sploh ne delali krivice, opomnimo memo gredé, da se je unega leta naročilo njih 40 — zadostno število — na lepo národno povest „Mlinarjev Janez, slovenski junak, ali uplemenitenje Teharčanov“, ki jo je spisal v Zagrebu naš verli domoljub gospod Kočevar-Žavčanin. —

Iz Tersta 5. dan apr. — se nam v privatnem pismu iz popolnoma zvestega vira naznanja, da se v terzaški čitavnici celó nič ne vé o novem političnem časniku; **) nameraval se je le izdavat nepolitišk časopis; al tudi o tem se še nič gotovega ne vé; le to je gotovo, da je ta reč še daleč. Za prednika čitavnice je bil v glavni skupščini 24. t. m. izvoljen gosp. E. Sorč, premožen tergovec; gosp. Levstik, ki pride te dni v Terst, stopi v versto odbornikov. Vodstvo čitavnice je tedaj ustanovljeno; čitavnica šteje dozdaš 230 udov, pa dobila jih bode gotovo še mnogo; le géslo naj ji vedno bode: „Sloga jači, nesloga tlači“.

Iz Gorice 4. aprila. Pervi tečaj tukajšnih domačenih govorov se je doveršil 26. ravno preteklega mesca. „Novice“ so nam o njih že nekaj naznanile. Opustivši vse drugo danes le poverhoma povem zapopadek predzadnjega govora, ki ga je imel v slovenskem jeziku o „imenih in

*) Iz serca želimo močnemu steburu mile slovenščine naše, da bi na novem prijaznem mestu se mu popolnoma povernilo zdravje, in da bi sopet delal krepak in vesel za Boga in domovino!

Vred.

**) Ta novica, žalibog! nam poderla je zopet nenadoma vse veselo upanje, da prejmemo, kar nam je tako sila potrebno!

Vred.

priimkih“ naš verli rodoljub, častiti gosp. A. Marušič, katehet in učitelj slovenščine na tukajšni gimnazii. Začel je govornik svoj govor skazovaje moč in imenitnost človeškega imena; pridjal je kratek zgodovinski pregled imén in sedanjih priimkov. V pojasnjenje imenstva sploh je v svoji obširni izpeljavi razvijal štiri imenske svitke. Pervi svitek je obsegel pregled latinskih, drugi starogerških, tretji germanskih, četrta staroslovenskih in sploh slovanskih imén z naštevanjem v primeru obilno imen vsakega plemena. Na konec četrtega dela je pridjal slovanskim imenom in priimkom kratek pregled današnjih priimkov brez razločka jezika. In v sklepu vsega svojega govorjenja je serčni govornik obžaloval po ptujcu spačene imena okrajne in osebne. Pač obžalovanja vredna je dandanašnja babilonska pisava posebno slovenskih imen. Ravno tisti priimek se zapiše na mnogoteri način, kakor pisavcu iz peresa kane. Lah si ga zapiše po svoji pisavi, Nemeč po svoji, Magjar po svoji itd. Ta pa je ravno tako malo pravična, kakor je krivična, ako mi Slovani pišemo inostranske (ptuje) imena po svoji pisavi, postavimo: „Pinjantari“ namesto: „Pignattari“, in to samo zbog tega, ker je oseba, ki se tako imenuje, sedaj med Slovenci po več rodovih že poslovenjena. Kri se sicer poptujčiti dá po zakonih in po deželah, v ktere kdo pride kot naselnik, nikako pa ne gré poptujčiti imen, ki bi imele v svoji primerni pisavi nespremenljive ostanke. Kolikor smo zapazili, je šematizem teržaške škofije zgled pravične pisave imen. V našem šematizmu se priimki tako pisani berejo, kakor se kdo navadno sam podpisuje. Ker pa vsaka glava ima svojo pamet, se ne boste čudili, da marsikak Slovenec svojo čisto slovensko ime še vedno po talijanski ali nemški pisavi zapisuje ter končnico č z nedostojno čerko **g** ali **tseh** izrazuje. V periohah tukajšnih glavnih šol najdemo ravno tiste imena v slovenskih razdelih brez razločka korenin natisnjene skorej vse po slovenski pisavi, v laških razdelih pa po talijanski pisavi. In je pač kaj napčno! V programi tukajšnje gimnazije natiskujejo kolikor vém imena učencev tako, kakor jih zapisane najdejo v kerstnih pismih. Od tod pa spet mnogo smesa. Zapazili pa smo celó v enem imenu dve do treh pisav. Nič bolje ali še hušje se godí imenom krajev. Marsiktero teh imen se tako popači, da se njegova korenina razcedí v skovano ime. Ozrimo se le po slovenski goriški okolici in čitali bomo po kantonskih tablah in mejnih kamnih med drugimi tudi naslednje imena: „Savogna, Raccogliano, Ranziano, Prebazina, Camigna“ itd., ki so skovane iz pravih imen: „Zavodnje, Orchovlje, Renče, Pervacina, Kamnje“ itd. Ali niso te pravične imena v unih poptujčenih gole uganjke? Pač zdihniti moramo pri takih narodskih opazkih z zgorej omenjenim govornikom, rekoč: „Inostranec nam je naše krajne in osebne imena, to našo najsvetejšo lastnino, pokvaril, popačil in oskrunil tako, da, ako po navadni pisavi naših priimkov in krajnih imen sodimo v občnih listinah, komaj senco narodnosti naše najdemo.“ — Med tem, ko se dandanašnji v vseh drugih rečéh krepko napreduje, se pa v pravični pisavi imen zaostaja ali celó rakovo pot hodi; namreč Talijan, Nemeč, Magjar kot Slovan podpirajo ptuje imena po svojem kovati in piliti, kakor da bi ravno od tega obstanek ali napredek naroda odvisel. *)

V tem bi se morali vsi narodi vzajemno poboljšati. Posebno častiti duhovni pastirji bi nam imeli z lepim zgledom svetilo biti. Oni imajo v rokah kerstne bukve; va-nje naj bi vselej imena tako zapisovali kakor gré, slovanske po slovansko, talijanske po talijansko, nemške po nemško itd. brez ozira ne na osebe, ki jih imajo, ne na dežele ali narode, s kterimi se stikajo. Če se ne motim, so naš visokočastiti milostljivi nadškof v tej zadevi pred dvema

*) Kar se pa veljati dá časopisom namenjenim tudi takim ljudém, ki ptuje besede po njih izvorni pravi pisavi nikdar čitati ne umejo. Pis.

letoma našo častito duhovščino spodbodli. Koliko se je po tem ravnalo, ne vem. Slišati pa smo utegnili že marsikterega reči: „Treba, da se stare pisave deržimo“. Ta zgovor se mi zdi tako prazen, kakor bi bilo smešno, če bi kdo terditi hotel: „Oblačiti se imamo ne po današnji pošteni šegi, ampak po uni starodavni naših prededov od sto in še več let“. O koliko zijakov in zasmehovavcov bi ne imeli po tem takem za sabo, dokler bi se dolge kite in stare okorne sukne ne znebili. In ne manj zasmehovanja in zaničevanja vredni bomo vedno ostali tudi mi Slovenci, ako bomo svojeglavno v svojo lastno roko slovenske imena po ptuje pisali. „Slovenci! pomislimo, da tudi spoštovanje samega sebe je sveta keršanska dolžnost, in naše geslo bode vselej: „Kdor zaničuje samega sebe, podlaga se tujčevi pèti.“

S temi poslednjimi besedami je dokončal naš slovenski govornik svoj lepi govor „o imenih in priimkih“, ki je bil skoz in skoz zanimiv in po jasnem sistemu jederno izpeljan. Poslušavci, kterih se je bilo nad našo nado obilno sošlo, so ga prav pazljivo poslušali in so mu tudi nazadnje z očitnim ploskanjem in pa ustmeno svojo popolno zadovoljnost izrazili.

Neposredno pred začetkom zadnjega govora 26. sušca je gospod Villicus, začasni voditelj vikše realke, na leco stopil, ter zbrani gospòdi razložil na drobno dohodke in stroške omenjenih govorov. Pohvalil je Gorico, da po zgledu drugih mest čeversto napreduje v izobraženosti. Povabil je tudi uljudno za drugi tečaj domače-učenih govorov, ki se bo nasnoval prihodnjo jesen.

Terдно se zanašamo, da se bo tudi pri tej drugi priložnosti kdo naših tukajšnih rodoljubov znajdel, ki bo zgled prvega slovenskega govornika posnemal in tedaj spregovoril v našem milem jeziku. To bo k spoštovanju naše slovenščine veliko pripomoglo. Saj enega gospoda smo že po prvem govoru reči slišali: „Nikdar ne bi bil mislil, da je slovenski jezik tako lepoglasen in olikan“. Pač upamo, da po tej poti se bodo sčasoma tudi naši sedanji najhujši sovražniki prepričati dali o milobi našega jezika, da ga bodo čedalje več kot do sedaj spoštovali ter saj svojim potomcom gorečije priporočevali slovensko slovnico, slovenskega čitanja in goverjenja. Josip Furlani.

Iz Berd na Goriškem 6. aprila. F. Z-i. Žalostno prigodbo imam Vam danes, drage „Novice“ naznaniti, ki se je vsled steklega psa pripetila. Pritepel se je namreč unidan v naše hribe nepoznan stekel pes lovskega plemena, in je najprvo tele nekega grajšaka v hlevu popadel; potem je dalje naprej divjal in nekemu kmetu osla na paši zgrabil, ki je za nekaj časa potem tudi stekel, in enemu gospodarju sina (malega fanta) in vola vgriznil. Pravijo, da je še veliko zlega okoli napravil pri ljudéh in živini. Al so omenjenega psa kje ubili ali ne, še ne vemo. Res je sicer, da brez steklih psov nikoli ne bomo; vendar je gotovo, da bo te strašne bolezni manj, ako bo tudi manj psov; presilno število psov pa more zatreti le — pasji davek. Soseske vse od prve do zadnje! vpeljite pasji davek soseskini kasi na dobro.

Kozina 1. malitavna. Slovenski narod volovskega volitnega okrožja mi je 21. sušca veliko zaupanje skazal, da me je za poslanca v deželni zbor v mejni grofii isterski izvolil. Al mahoma so se sovražni glasi vzdignili zoper mene, ne samo v nekterih gostivnicah, temuč tudi v 69. listu „Triesterce“, ki so moje izvoljenje za neveljavno zato zaznamovali, ker jez v pokneženi grofii goriški in Gradiški, in ne v mejni grofii isterski svoje stanišče imam, in se tedaj v nobeni versti volivcov isterskih ne znajdem. Čeravno pomen §. 17 pod čerko **d** deželne ustave se tudi tako razložiti more, da v govoru „versti deželnih volivcov“ se celo Primorje zapopada, vendar utegne po le-tem zmešanem govoru v zboru mejne grofije isterske, opirajoče se na §. 31 deželne ustave, zavoljo veljavnosti moje volitve prepričati. Ker pa je vsakemu znano, da

si jez k ti volitvi nikakor nisem sam pomagal, in od tega z nobenim volivcom imenovanega okrožja nisem govoril, je tedaj očitno, da mi je golo zaupanje slovenskega naroda v mojo osebo to čast naklonilo. Zavoljo tega pa tudi hočem vsakemu prepiru in nepotrebnemu razločevanju v deželnem zboru poreškem s tem v okom priti, da se prostovoljno sam odpovem temu poslanstvu*) in to čast tistemu nevošljivcu izročim, kteremu je moje izvoljenje tern v peti, da bode prepričan, dasiravno jez od tega pooblastenja odstopim, on vendar zaupnosti ljudstva ne bode dosegel, da bi ga na moje mesto izvolilo. Dragi moji volivci in deželani! vzrok mojega odmika je dalje le-ta, ker volitve poslancov v mejni grofii isterski so skor zgolj laško stranko doletele. Jez sem tedaj prepričan, da vsa prizadeva slovenskih poslancov, kterih je med izbranci v Istri grozno malo, za slovenski narod unetih, ne bode pomagala, pravice Slovanom v deželnem zboru privojskovati in večino laške stranke premagati. Kaj tedaj pomaga, da v Istri je več Slovanov, kakor Lahov, ker vendar njih pooblastenci so sploh hudi Lahi. Ali bojo ti za slovenski narod skerbili in lastnega laškega zatajevali? Ker tedaj očitno vidim, da slovenskemu narodu v isterskem zboru nikakoršne rožice ne cvetejo, Vas tedaj prosim očitno, da mi ne zamerite moj odmik, in Vas prav lepo zahvalim za veliko zaupanje in čast, katero ste meni z volitvo skazali. Pripravljen pa sem drugikrat in pri vsaki drugi priložnosti svoje pičle kreposti mili svoji domovini darovati. Nadjam se pa tudi, da naši poslanci v deželnih in v državnem zboru bojo deželne ustave v Avstrijskem tako preoberniti pomagali, da z naprej bojo volitve poslancov popolnoma svobodne in ne zato neveljavne, ako izbravec v tajistem okrožji ne stanuje in štibre plačuje, v kterem ga je volitva zadela. Upam dalje, da v prihodnjič Slovenci ne bojo Lahonov in Nemškutarjev za svoje poslance in pooblastence izbirali, ker se bojo prepričali, da le-ti ne bojo za-nje nobene skerbí imeli.

Jože Samša, nadžupan srenje Rodiške na Goriškem.

Iz Ipave 1. aprila. A. — Zavoljo vesele novice, ktera nam je danes došla, da so presvittli cesar naši kronovini zopet samostojno deželno poglavarstvo podelili in za nje-nega poglavarja našega rojaka, žl. g. dr. Ulepiča izvolili, je bil danes zvečer naš terg krasno razsvitljen, pri kateri priložnosti je domača godba (muzika) igrala in so topovi gromeli, da je po dolini odmevalo se.

Iz Ljubljane. Kakor beremo, telegrami in druge pisma znašajo po svetu iz našega deželnega zbora čudne novice. Tako slišimo, da se je zanesla neka laž, da po zborni adresi naša gospodu ministru Schmerling-u namenjena prošnja ne bo mogla in smela na Dunaj. Za Božjo voljo! kdo si je to izmislil? Ravno zborna adresa, kakor se bo v kratkem bralo, ni pozabila národnih pravic, in vselega serca rečemo, da v deželnem zboru je ravno naša aristokracija najbolj spoznala narodne pravice in veliko bolj kot marsikteri drugi. Peticija bo šla z državnimi poslanci na Dunaj; le Bog daj, da se spolnijo vse nje pravične želje! Sicer pa moramo reči, da kdor ni domá, od deleč ne more vsega popolnoma pravično soditi. — Strašna nesreča se je zgodila včeraj v Ljubljani; sreča le še to, da ni nihče ob življenje prišel in so le trije več ali manj ranjeni; na železnici namreč zunaj ljubljanskega kolodvora v Latermanovem drevoredu se je hlapon v Terst namenjenih vozov razpočil s tako silo, da je več kot 200 centov težki kotel verglo kviško čez telegrafov drat in ga neslo 170 stopinj deleč; trije vozovi so poškodovani.

*) Žalostnega serca je dalo vredništvo „Novic“ natisniti to pismo častitega domoljuba, kteremu je ravno poslednji naš list veliko radost v pesmici razodeval. Vred.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja 7. apr. Iz vseh nemško-slovanskih dežel nam dohajajo po telegrafu novice, da so se včeraj slovesno začeli deželni zbori.

— 3. t. m. je bilo pod predsedništvom državnega ministra posvetovanje o šolskem svetovavstvu; podlaga tega posvetovanja je osnova, ki jo je izdelal gospod dr. Miklošić.

Hervaško 6. apr. Poslanci v deželni zbor se volijo zdaj po celi kraljevini. Dopis v 75. broji „Pozora“ zaznamuje okolišine ondašnje tako-le: „To znamo, da je za nas Beč scylla, Pešt pa charybdis. Kako da se jedni in drugi uklonimo? Temu treba sloge, umjerenosti, reda in prava“.

— 6. dan t. m. so na tridesetnico in druge cesarske uradnije obesli slovesno spet cesarske orle, ki so bili nedavno odtod odpravljeni. Pred dotičnimi hišami ste o tej slovesnosti bile postavljene dve kompanii soldatov s topovi.

Česko. Iz Prage 6. aprila. Danes se je začel deželni zbor. Cesarjev namestnik ga je začel s českim nagovorom. Zbora predsednik, grof Nostic, je odgovoril po nemško, ker ne zna česki, kar mu bo velike zadrege delalo v zboru, podpredsednik Wanka pa je govoril česki. Dr. Rieger je vse po česki govoril.

Ogersko 6. aprila se je začel deželni zbor v Budimu. Tavernik žl. Mailath je bral cesarjevo pismo, v kterem Njih veličastvo cesar kot kralj ogerski pravi, da namesto sebe pošlje grofa Juraja Apponyi-a, da pa bode sam prišel, ko se bode z zastopniki deželi v vsem zedinil zastran kraljeve vmestitve in slovesnega kronanja. — V seji poslancov je bilo opomnjeno, da se ne more nobena postava skleniti, dokler ne pridejo tudi hervaški in erdeljski poslanci v zbor.

Srbska Vojvodina. Iz Karlove 2. aprila. Danes se je začela skupščina naša. Patrijarh jo je začel z nadušenim govorom; žalovaje, da ni zastopnikov vojne granice v zboru, je sklenil govor svoj s tem, da proklet naj bode vsak, ki bi po lastni dobičkarii ali zoper svojo vest ravnal v zboru. Z povzdignjenimi rokami so vsi poslanci prisegli trikrat ponavlja „Amin“.

Laško 3. apr. Iz Pariza se sliši, da je Napoleon sv. očetu papežu obljubil, da francozka armada ostane še nekoliko časa v Rimu. Garibaldi je za 6. dan t. m. sklical odbor Lahov, Poljcov in Ogrov v Brešcio.

Francozko. V Toulonu se napravlja dvojno močno brodovje; ene vojne ladije imajo v Sirijo na Turško, druge na jadransko morje iti.

Iz Hercegovine — se piše v „Ost u. West“, da se punt čedalje bolj širi; turški armadi gré terdo za armado.

Odgovor na dopis iz Rovt.

Po vašem kratkem popisu živinske kuge se more soditi, da goveda napada čerm ali vrančni prisad (Milzbrand), ki je zlo nalezljiv; zato zdravo živino berž prestavite od bolne; ne da bi hlevi bili soparni; puša naj se živini hitro in dosti; hladne vode ji dajajte dosti piti; ako pije, dodajte ji kuhinske soli, ali še bolje, solitarja vmes. Cerknjeno živino zakopajte celo; varite se, da se človek kaj ne oskruni. Kaj pa: ali vam ne pošljejo deželnega živinozdravnika? Bukve živinozdravilstva se dobijo pri gospod Blazniku, dozday na svitlo dane pole veljajo okoli 3 gld.

 Današnjemu listu je priložena 14. pôla „Povestnice“.

Kursi na Dunaji 9. aprila.

5% metaliki 63 fl. 40 kr. Ažijo srebra 50 fl. 25 kr.
Narodno posojilo 75 fl. 15 kr. Cekini 7 fl. 14 kr.